

References

1. Dongfeng, W. & Dan, S. (1999). Factors Influencing the Process of Translating. — Meta: Translators' Journal, 44(1), 78-100. — <http://dx.doi.org/10.7202/004616ar>
2. Robinson, D. (2007) Becoming a Translator. An Introduction to the Theory and Practice of Translation. — London and New York: Routledge.
3. Shangarffam, N. & Abolsaba, A. (2009). The Relationship between Emotional Intelligence and the Quality of Translation. — Journal of Teaching English as a Foreign Language and Literature, 1(2), 103–114.

Лещенко Л.П.

*старший викладач кафедри іноземних мов та міжкультурної комунікації
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана*

Шамхалова Н.А.

*старший викладач кафедри іноземних мов факультету фінансів
Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана*

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УМОВАХ СУЧАСНОГО КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. У статті йдеться про навчання професійно-орієнтованої лексики студентів економічних спеціальностей. Акцентується увага на економічних текстах, лексиці та методиках викладання.

Abstract. The article deals with the teaching of professionally oriented vocabulary of students of economic specialties. The emphasis is on economic texts, vocabulary and teaching methods.

Ключові слова: економіка, текст, лексика.

Key words: economics, text, professional vocabulary.

В умовах глобалізаційних процесів одним із важливих векторів розвитку мовної особистості студента є його свідоме ставлення до оволодіння спеціальністю, професією. У сучасній методиці викладання мов все більшу увагу дослідників привертають питання формування професійно-орієнтованої лексичної компетенції: В. Борщовецька, Г. Гринюк, Л. Петровська, І. Свердлова, Ю. Семенчук, В. Шмідт. Низка досліджень, яка присвячена сучасним методикам викладання з проблем мовної підготовки студентів економістів, представлена у працях Т.О. Вдовіної, Н.Д. Гальської, Н.І. Гез, Г.А. Гринюк, Л.Ю. Куліша, Б.А. Лапідуса, М.В. Ляховицького, О.С. Можасової, Л.П. Смелякової, С.К. Фоломкіної.

Щодо траєкторії формування майбутніх фахівців економічної сфери на засадах навчальних стратегій під час навчання у ВНЗ, то вона не була розроблена: не приділено достатньо уваги конкретизації вказаних стратегій; не висвітлено особливості її формування у студентів.

Професіонал повинен володіти розвиненою соціально-професійною та практико-орієнтованою компетентністю, в якій поєднуються академічні, соціально-особистісні якості, необхідні для вирішення професійних завдань та особистісної реалізації.

Метою статті є опис наукового обґрунтування, практичної розробки й експериментальної перевірки ефективності авторської методики формування навчання професійно-орієнтованої лексики студентів економічних спеціальностей у майбутніх фахівців економічної сфери.

Саме сьогодні найбільшу потребу у формуванні готовності до іншомовного спілкування із зарубіжними партнерами відчувають, насамперед, фахівці економічної сфери. Особливо це зумовлено специфікою самої професії та міжнародним ринком праці, де основним засобом міжособистісного і групового спілкування та виконання їх професійної діяльності виступає іноземна мова.

У структурі професійно-мовної компетенції важливим є володіння спеціальною термінологією в обсязі, необхідному для певного і точного опису об'єкта професії, оскільки самі терміни виражають основні поняття тієї чи іншої галузі знань і зв'язки між ними. Добре відомо, що студенти стикаються з величезною кількістю економічної інформації іноземною мовою не тільки під час навчання, а й у подальшій професійній діяльності.

Отже, і знання іноземної мови є важливим для формування професіонала високого рівня та одержання престижної роботи.

Професійно-зорієнтоване навчання іноземної мови у немовних навчальних закладах складається з трьох компонентів і відбувається у таких напрямках:

- соціокультурне спрямування — загальний курс іноземної мови (загальнонавчальна мова, мова для повсякденного, побутового спілкування);
- фахове спрямування — курс іноземної мови для спеціальних цілей (для спілкування спеціалістів різних галузей);
- професійне спрямування — курс іноземної мови для ділового спілкування, що є типовим для багатьох сфер професійної людської діяльності (наприклад, написання резюме, ділове листування, розмова телефоном тощо), а також для підприємницької діяльності (сфери бізнесу).

На думку О.Б. Тарнопольського і С.П. Кожушко [3] навчання починається із вивчення загального курсу іноземної мови, що переходить у курс іноземної мови для ділового спілкування і продовжується оволодінням курсу іноземної мови для спеціальних цілей, який потрібний спеціалісту.

У процесі роботи з економічними текстами набуває актуальності проблема адекватного сприймання й забезпечення відповідної якості порозуміння між лінгвокультурними фаховими спільнотами. Текстова діяльність передбачає продукування текстів певних жанрів і типів. На нашу думку, важливими є критерії відбору автентичних матеріалів, їхнє використання у навчальному процесі, а саме: адекватність країнознавчим реаліям; тематична «маркованість»; інформаційна насиченість; відповідність життєвому і мовному досвіду того, хто навчається.

Ще одним важливим критерієм ми вважаємо критерій включення певного типу тексту або жанру в багатомовну ситуацію. Міжкультурне спілкування текстами сприяє проникненню іншожанрових ознак до економічних текстів. Тому в процесі інтерпретації англійського інституційного економічного тексту вважаємо за доцільне визначати ступінь зрозумілості комунікативної ситуації для однієї, кількох чи всіх багатомовних фахових спільнот Європейського Союзу.

Так, наприклад, нерозуміння певних економічних змістів репрезентують, зокрема, номінації іншомовних національних економічних суб'єктів або суто національних економічних явищ, процесів і різновидів діяльності.

Важливу роль у формуванні навичок роботи з текстами відіграють завдання такого типу: визначити стильову належність тексту; конкретизувати зміст тексту, спираючись на заголовок; за визначений час прочитати текст і передати зміст рідною мовою; дати відповіді у письмовій формі на запитання викладача; скласти анотацію до тексту; скласти рекламу, наприклад, на авто; дати відгук на рекламу; закінчити рекламу тощо.

Професійно-орієнтоване навчання лексики в немовних ВНЗ зумовлює новий підхід до відбору змісту: можна виокремити такі структурні складові професійно-орієнтованого навчання: комунікативні навички за видами мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо) на основі загальної та професійної лексики; оволодіння мовою та навичками, які передбачають використання фонетичних правил, граматичних форм, правил словотворення, лексичних одиниць, термінології, притаманних певній професії; соціокультурні знання, які відіграють важливу роль у розвитку особистості студента, оскільки дають змогу не лише ознайомитися з культурною спадщиною країни, мову якої вивчають, а й розширити загальний, соціальний, культурний світогляд студентів і спонукають їх до пізнання та підвищення свого інтелектуального рівня [1, с. 14].

У нашому дослідженні ми акцентуємо увагу на застосуванні саме методу проектів у процесі професійно-орієнтованого навчання, що означає збільшення самостійної, індивідуальної та групової роботи студентів; відхід від традиційного заняття, де переважає пояснювально-ілюстративний метод навчання; збільшення обсягу практичних робіт пошукового та дослідного характеру (засвоєння соціально-економічних тем, ділове листування, використання економічних статей онлайн, анотування і реферування електронних фахових джерел на спеціальних сайтах мережі Інтернет, використання ділового *e-mail*, кейсів, інтерактивних професійно-орієнтованих завдань, тематичного аудіо- та відеоматеріалу) [2, с. 411].

Однією з цілей роботи з текстом, який має культурний компонент, є формування ділової культури, що передбачає вивчення традицій, звичаїв, менталітету, національного характеру, поведінки її представників з метою подальшої успішної співпраці з носіями мови. Від цього залежать успішність співпраці з діловими партнерами, ведення переговорів, укладання угод. Формування ділового іміджу та кар'єри сьогодні не можливо уявити без комплексу мова і культура.

Згідно з навчальною програмою студенти-економісти повинні засвоїти стандарти написання і вміти складати такі види (жанри) ділових листів: «мотиваційний лист», «пошук ділових партнерів», «лист-запит», «лист-замовлення», «лист-пропозиція і реклама товару», «поставка товару», «затримка оплати товару», «лист-скарга», «рекламація щодо якості товару» та ін. У зв'язку з цим до змісту навчання необхідно включити автентичні тексти — зразки відповідних жанрів, мовний лексико-граматичний матеріал, теми і ситуації міжкультурного писемного спілкування. Одиницею навчання у формуванні

міжкультурної компетенції повинна стати ситуація міжкультурного спілкування, а не текст або соціокультурні стандарти написання текстів.

Література

1. Матухин Д.Л. Профессионально-ориентированное обучение иностранному языку студентов лингвистических специальностей / Д. Л. Матухин // Язык и культура — №2(14). — 2011.
2. Киянка В.О. Web-сайти та ресурси мережі Інтернет як складова навчального середовища вивчення іноземної мови. IV Український педагогічний конгрес / В. О. Киянка / Збірник матеріалів конгресу. — Львів: Сполом, — 2014. — С. 409–414.
3. Тарнопольский О.Б. Методика обучения английскому языку для делового общения: учеб. пособие / О. Б. Тарнопольский, С. П. Кожушко. — К.: Ленвит, 2004. — 30 с.
4. Cohen, A. Strategies in Learning and Using a Second Language / A. Cohen. — London; New York: Longman, 1998. — 294 p.
5. Hutchison, T. English for Specific Purposes: a Learner-Centered Approach / T. Hutchison, A. Waters. — England: Cambridge University Press, 1987. — 184 p.
6. Robinson, P.C. ESP Today: A Practitioner's Guide / P. C. Robinson. — Hamel, Hempstead: Prentice Hall, 1991. — 146 p.

Максименко О.О.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов факультету фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ В ІНШОМОВНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВИШІВ

Націленість зусиль країн Європейського Союзу на створення мультилінгвальної економіки значно активізує розвиток мовної підготовки та її іншомовної складової, передбачених для майбутніх спеціалістів економічної галузі у ланці вищої освіти.

Наявність загальноприйнятої системи кваліфікаційних рівнів у цій ланці уможливорює здійснення аналізу відповідних складових навчальних планів підготовки бакалаврів та їх змісту, як вихідної позиції, яка є основою вибудови цілісного процесу підготовки майбутніх фахівців.

Спираючись на особливості змісту курсів з іноземних мов європейських університетів, доцільно виділити наступні їх моделі, а саме: комплексну, професійноцільову, загальноцільову. Перша дозволяє об'єднати загальний і професійний аспекти опанування мови. Лексико-граматичний матеріал та соціокультурний компонент (історичні відомості про країну, культурні особливості, суспільні та економічні характеристики) забезпечують формування умінь та навичок міжкультурного спілкування від початку викладання. Професійно-спрямований матеріал опановується під час профілізації навчання та